

## EL PRINCIPAT D'ANDORRA DAVANT LA SITUACIÓ D'EMERGÈNCIA SANITÀRIA CAUSADA PER LA COVID-19\*

Isidre Bartumeu Martínez\*\*

### Sumari

- 1 Mesures principals adoptades a Andorra per respondre a la pandèmia
- 2 Base jurídica de les decisions adoptades
- 3 Qui adopta i gestiona les decisions?
- 4 Debat general sobre l'afectació de drets per part de les mesures adoptades
- 5 Relació de referències bibliogràfiques, legislatives i jurisprudencials més significatives generades a Andorra vinculades amb la COVID-19

---

\* Text rebut el 14.09.2020.

\*\* Notari al Principat d'Andorra. Membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans.

**Citació recomanada:** Bartumeu Martínez, Isidre. (2020). El Principat d'Andorra davant la situació d'emergència sanitària causada per la COVID-19. *Revista Catalana de Dret Públic*, (número especial), 175-182. <https://doi.org/10.2436/rcdp.i0.2020.3552>.

## 1 Mesures principals adoptades a Andorra per respondre a la pandèmia

A mesura que l'epidèmia, detectada a Wuhan, s'anava expandint de manera voraç i, sobretot, quan l'OMS va decretar l'estat de pandèmia l'11 de març de 2020, la qual estava —i està— provocant un autèntic desastre de proporcions planetàries pel que fa a la salut i la mortalitat, però també en els àmbits econòmic i financer, el Principat d'Andorra va decidir, com a primera mesura, fer un estudi per conèixer les xifres reals de persones contagiades amb l'objectiu de prendre les mesures sanitàries adequades per frenar la pandèmia tant com fos possible i permetre de diagnosticar tant els casos simptomàtics com els asimptomàtics. L'establiment de mesures excepcionals per la situació d'emergència va començar ja en les primeres setmanes del mes de març de 2020, tenint en compte que en alguns casos es condicionarien o es matisarien els drets i les llibertats individuals, que són reconeguts en circumstàncies de normalitat per la legislació en l'àmbit sanitari, o certs drets fonamentals previstos i protegits per la Constitució.

Fins a la data de lliurament d'aquest escrit s'han publicat en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* (en endavant, BOPA) més de cent decrets, ordres ministerials, edictes i avisos, la majoria sobre salut i, en menor nombre, referents a assumptes socials, ordenament territorial, finances, economia i empresa, funció pública, justícia i interior. A això, hi hem d'afegir i destacar la Llei 3/2020, del 23 de març, de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 (BOPA, núm. 42, 1-4-2020); la Llei 4/2020, del 23 de març de 2020, qualificada dels estats d'alarma i d'emergència (BOPA, núm. 42, 1-4-2020); la Llei 5/2020, del 18 d'abril, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 (BOPA, núm. 57, 30-4-2020), i la Llei 7/2020, del 25 de maig, de mesures excepcionals i urgents, en matèria processal i administrativa, per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 (BOPA, núm. 78, 5-6-2020).

El Govern va aprovar i publicar el Decret de l'11 de març de 2020 (BOPA, núm. 21, 12-3-2020), que establia mesures excepcionals per la situació d'emergència sanitària causada pel nou coronavirus SARS CoV-2, sobre la base dels articles 47 bis, apartat 2, 47 ter, apartat 5, 58 i 59 del text consolidat de la Llei general de sanitat, del 20 de març del 1989, modificada per la Llei 1/2009, del 23 de gener (BOPA, núm. 11, 2-9-2009). Es tractava de mesures excepcionals, de caràcter preventiu i limitades en el temps, encaminades a evitar la transmissió de la infecció, protegir els col·lectius més vulnerables i disposar dels recursos sanitaris i socio-sanitaris necessaris. Per afavorir la coordinació i l'establiment de mesures adaptades i proporcionades a l'evolució de la pandèmia, es va crear el Comitè Tècnic de Seguiment, presidit pel cap del Govern i integrat pels secretaris d'Estat o directors dels diversos ministeris, amb la possibilitat de sol·licitar la col·laboració de personal tècnic.

Es va decretar que les persones estaven obligades al confinament al seu domicili o en un mitjà residencial o hospitalari quan així ho indiquessin els professionals responsables de la prevenció i del tractament dels casos de la COVID-19. Es prestava una atenció especial a les residències socio-sanitàries, els centres de dia socio-sanitaris i sanitaris i les residències de persones grans, així com als centres esportius i educatius (llars d'infants, centres escolars i universitats). L'incompliment de les mesures adoptades sobre el confinament seria sancionat de conformitat amb el que estableix el títol X, dedicat a "Infraccions i sancions" (art. 60-68), de la Llei general de sanitat, del 20 de març del 1989, modificada per la Llei 1/2009, del 23 de gener, publicada pel Decret legislatiu del 26 d'agost de 2009.

El decret esmentat va ser modificat parcialment pels decrets del 13 de març, el 14 de març, el 15 de març, el 17 de març, el 18 de març, el 19 de març i el 21 de març. Les mesures excepcionals modificades o addicionals al Decret de l'11 de març anaven encaminades a evitar que els infants i els joves poguessin ser un factor de transmissió de la pandèmia, així com a restringir les activitats que poguessin suposar un risc, evitar les aglomeracions de persones i protegir els col·lectius més vulnerables, especialment les persones grans que visquessin en residències o als seus domicilis. Es van tancar els centres educatius, esportius i culturals, amb la prohibició expressa de les visites dels familiars als residents en centres socio-sanitaris o sanitaris i als interns del Centre Penitenciari.

Quant al transport públic, es va determinar l'ocupació d'un 30 per cent de la capacitat dels autobusos. I, atès que la pandèmia continuava avançant a un ritme ràpid i impredecible, el Govern, per mitjà del Decret del 18 de març de 2020 (BOPA, núm. 30, 18-3-2020), va decidir tancar temporalment al públic totes les activitats

laborals considerades de risc i evitar les interaccions físiques entre les persones, exceptuant-ne els comerços d'alimentació, les farmàcies, les benzineres i altres serveis bàsics previstos per l'article 1.1 d'aquest últim decret.

La Constitució andorrana no preveu que el Govern pugui adoptar mesures d'extrema urgència o necessitat que tinguin directament valor de llei, com passa en altres constitucions, però sí que disposa d'un instrument per afrontar situacions d'"extrema urgència i necessitat" sobre la base de l'article 60.1 de la Constitució del Principat d'Andorra (CPA), el qual preveu el següent: "En casos d'extrema urgència i necessitat, el Govern podrà presentar al Consell General [Parlament] un text articulat perquè sigui aprovat com a llei, en una votació de totalitat, en el termini de quaranta-vuit hores." Es tracta d'un tipus especial de llei, amb un procediment especial que regula el Reglament del Consell General (art. 113). Hem d'advertir que hi ha un límit material en aquesta mena de lleis, ja que no en poden ser objecte les matèries reservades a la llei qualificada (art. 57.3 de la CPA) ni la matèria pressupostària (art. 60.2 de la CPA i, en aquest últim cas, tal com va confirmar la sentència del Tribunal Constitucional del 9 de maig de 2002, causa 2002-1-L, FJ 3).

El Govern andorrà, d'acord amb l'article 60 de la CPA, va presentar un text articulat de llei en què s'indicava expressament el seu caràcter d'extrema urgència i necessitat. La Sindicatura (òrgan rector del Consell General) va admetre la qualificació d'"extrema urgència i necessitat" i va convocar el Consell General en ple, el qual, en sessió del dia 23 de març de 2020, va aprovar, per unanimitat, l'esmentada Llei 3/2020, del 23 de març, que va ser sancionada i promulgada pels dos coprínceps (cap d'Estat) —dins el termini i en la forma escaient— malgrat la insistència als coprínceps, de l'òrgan rector del Parlament, perquè s'obviessin, en contra del costum constitucional consolidat unànimement, les previsions de l'article 63 de la CPA en relació amb el termini de sanció i promulgació establert constitucionalment. Aquesta llei ratificava totes les decisions adoptades fins llavors pel Govern i permetia l'adopció de noves mesures en funció de l'evolució de la situació epidemiològica, així com acordar la seva finalització quan les circumstàncies i l'autoritat sanitària ho permetessin. Les disposicions de la Llei 3/2020 havien de comprendre el període que anava des de l'inici de la situació d'emergència sanitària fins al final del mes d'abril de 2020; no obstant això, es va haver de promoure una nova llei que adaptés a l'experiència pràctica les primeres mesures adoptades fins llavors i establís noves mesures en els diversos àmbits: laboral, social, econòmic i sanitari.

En *matèria laboral*, la Llei 3/2020 establia la "prohibició de la suspensió del contracte de treball" encara que les empreses haguessin cessat temporalment la seva activitat de manera forçosa o voluntària, i es van dictar disposicions per repartir entre treballadors i empresa la càrrega derivada d'aquesta obligació, així com els mecanismes pertinents perquè les persones assalariades retornessin, mitjançant el treball, la meitat del crèdit d'hores no treballades; l'altra meitat d'aquestes hores l'havia de satisfer l'empresa sense contraprestació directa de la persona assalariada, però, en contrapartida, l'empresa tenia la possibilitat de rebre ajuts econòmics. El principi sobre la continuïtat dels contractes de treball es va mantenir en la nova Llei 5/2020; no obstant això, per primera vegada es va regular en l'ordenament jurídic andorrà la "suspensió temporal dels contractes de treball i la reducció de la jornada laboral". La finalitat era evitar l'acomiadament dels treballadors per compte d'altri i la destrucció del teixit productiu del país. S'establia un període temporal d'aplicació d'aquesta mesura fins al 31 de desembre de 2020.

També es va regular un permís retribuït de caràcter extraordinari per als progenitors amb fills menors de catorze anys o amb discapacitat que no treballessin en sectors no afectats pel cessament de les activitats però que s'haguessin vist afectats pel tancament dels centres escolars i les llars d'infants. Per poder acollir-se a aquest permís, s'exigia que acreditessin que no hi havia cap familiar proper que es pogués ocupar de l'atenció dels menors. El Govern pagaria les hores de feina no feta per aquesta causa. Davant l'augment considerable de persones que es podrien acollir al permís retribuït, la Llei 5/2020 va establir que la compensació a càrrec del Govern no podria superar el salari mínim interprofessional.

En *matèria de seguretat social*, es preveia que les persones assegurades diagnosticades de COVID-19 i les aïllades per evitar la propagació del virus que no poguessin treballar tindrien dret a percebre les prestacions econòmiques per incapacitat temporal en les condicions establertes per al cas d'accident laboral o malaltia professional. S'advertia que no es concedia a la COVID-19 el caràcter de malaltia professional; només es tractava d'aplicar excepcionalment aquest règim a l'únic efecte d'equiparar les prestacions econòmiques per

incapacitat laboral, i amb caràcter limitat en el temps. També es va establir que les persones assalariades i les que duguessin a terme una activitat per compte propi que no haguessin mantingut la seva activitat durant el període de la crisi sanitària tinguessin dret a les prestacions econòmiques per incapacitat temporal del 100 per cent, sempre que no tinguessin contractada una assegurança privada que les cobris. Es preveien dues mesures diferents per flexibilitzar l'obligació de cotització de les persones que duguessin a terme una activitat per compte propi i de les persones assalariades.

En *matèria d'arrendaments de locals de negoci i instruments de crèdit bancari*, es va preveure una reducció substancial de l'import de la renda vigent durant el període de la crisi sanitària, així com l'obtenció d'una carència de les quotes dels préstecs hipotecaris o una extensió del període d'amortització del crèdit hipotecari. Per primera vegada, la llei va incidir en els arrendaments d'habitatge, i, de manera coherent i equitativa amb les reduccions salarials que es derivaven de la suspensió temporal dels contractes de treball o de la reducció de la jornada laboral, es preveia que les persones assalariades afectades per aquestes mesures, o que haguessin estat acomiadades i percebessin l'ajuda per desocupació involuntària, o els autònoms amb una activitat suspesa, es poguessin beneficiar d'una reducció de la renda del seu habitatge de lloguer equivalent a la reducció salarial aplicable a la persona que cobrés el salari mitjà.

En *matèria fiscal i tributària*, es van establir mesures destinades a flexibilitzar el compliment de les obligacions tributàries i es va permetre ajornar i fraccionar el deute tributari i les retencions, els ingressos a compte i les sancions. Es modificava el percentatge del pagament a compte de l'impost de societats, que s'havia d'efectuar en l'exercici que va començar l'1 de juliol de 2019, a fi de prendre en consideració la possible afectació de la crisi sanitària en el resultat comptable d'aquest exercici. De la mateixa manera, es modificava el percentatge per calcular el pagament fraccionat de la liquidació de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

Atès que la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia podria haver suposat la interrupció del funcionament normal de la convivència democràtica, amb la suspensió temporal de les llibertats d'expressió, de comunicació i d'informació; de la inviolabilitat del domicili i el secret de les comunicacions; dels drets de reunió i de manifestació; de la llibertat de culte, dels drets dels empresaris i treballadors en la defensa dels seus interessos econòmics i socials; de la llibertat de circulació pel territori nacional i del dret d'entrada i sortida del Principat, així com tot allò relacionat amb la detenció governativa (art. 9.2 de la CPA), el Consell General, en la sessió del dia 23 de març de 2020, va aprovar la Llei 4/2020, del 23 de març, qualificada dels estats d'alarma i d'emergència (el mateix dia en què es va aprovar la Llei 3/2020, del 23 de març).

La Llei 4/2020, que pertany a la classe de "lleï qualificada general", que ha de ser aprovada per un procediment especial i requereix el vot final favorable de la majoria dels membres del Consell General, està basada en l'article 42 de la CPA, disposició que reconeix la possibilitat de suspendre els drets recollits en els articles 9.2, 12, 15, 16, 19 i 21 de la CPA. Els drets fonamentals susceptibles de limitació o de suspensió no són els mateixos quan es declara l'estat d'alarma que quan es declara l'estat d'emergència, però la Llei 4/2020 va preveure la possibilitat que coexistissin simultàniament totes dues declaracions, sempre que es donessin els pressupòsits constitucionals d'un estat i l'altre. Cal destacar que no es va haver de declarar cap dels dos estats durant la situació d'emergència sanitària.

La Llei 3/2020, del 3 de març, i la Llei 5/2020, del 18 d'abril, van establir la suspensió, amb excepcions determinades, dels terminis processals i per tramitar tota classe de procediments i expedients en les administracions públiques, amb efectes a partir del 14 de març de 2020, i la suspensió dels terminis de prescripció i de caducitat de tota classe d'accions i drets, a partir de l'entrada en vigor de la Llei 3/2020 (1 d'abril de 2020). Aquestes mesures mantindrien els seus efectes fins que el Govern declarés, per decret, la fi de la situació d'emergència sanitària.

Amb l'objectiu de garantir el principi de seguretat jurídica, es va veure la necessitat d'establir regles aplicables al còmput dels terminis processals suspesos per al moment en què es declarés la fi de la situació d'emergència, garantir la represa de l'activitat jurisdiccional i que els professionals relacionats amb l'Administració de justícia disposessin del temps necessari per preparar els escrits processals, de manera que quedés protegit el dret de defensa dels seus representats. Així mateix, a fi de preservar el principi de seguretat jurídica entre els administrats i l'Administració pública, es van establir regles de còmput dels terminis administratius suspesos en aplicació de la Llei 3/2020 i la Llei 5/2020. Aquest va ser l'objectiu de la Llei 7/2020, del 25 de maig, de

mesures excepcionals i urgents, en matèria processal i administrativa, per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.

En funció de la naturalesa del termini suspès, la Llei 7/2020 va preveure regles específiques pel que fa a la prossecució o la represa del còmput, i va diferenciar, en aquest últim cas, les regles de còmput en funció de si el termini estava establert en dies, naturals o hàbils, o de data a data, per mesos o anys. També es van establir mesures en l'àmbit concursal i societari per atenuar, temporalment i de manera excepcional, les conseqüències que té l'aplicació de les normes generals en matèria de cessament de pagaments i de dissolució de societats mercantils. Tot això, per evitar la desaparició de part del teixit productiu i la pèrdua consegüent de llocs de treball. No oblidem que les disposicions d'aquesta llei estaven destinades, en bona part, a evitar dubtes d'interpretació i ampliar o millorar algunes mesures, en particular les destinades a persones que duguessin a terme una activitat per compte propi.

Per fer l'estudi sobre el nombre de persones que poguessin estar afectades per la COVID-19, complint amb la normativa vigent, i poder diagnosticar-les, seguir el procés dels seus símptomes i, si calia, personalitzar el tractament mèdic i l'assistència sanitària, el Govern, a proposta del ministre de Salut, va aprovar el Decret del 3 d'abril de 2020, que regula les dades personals relatives a la Plataforma del Ministeri de Salut per al servei de monitoratge, prevenció i control epidemiològic, així com per al tractament mèdic personalitzat, creada en el marc de la situació d'emergència sanitària provocada per la COVID-19. Així mateix, es va crear un fitxer de dades personals anomenat Plataforma per al servei de monitoratge, prevenció i control epidemiològic, així com per al tractament mèdic personalitzat. Tot això, subjecte a l'efecte de la Llei 15/2003, del 18 de desembre, qualificada de protecció de dades personals (BOPA, núm. 3, 21-1-2004).

L'executiu estava decidit a dur a terme una sèrie d'accions enfocades a obtenir i analitzar un conjunt de dades relacionades amb la situació de la pandèmia al Principat, de manera que es pogués avaluar la situació existent des del principi del mes de març de 2020, prendre les decisions pertinents per afrontar la crisi sanitària i dissenyar polítiques sociosanitàries eficaces. El projecte incloïa diverses fases d'execució, però convé destacar la realització d'un cribratge poblacional al Principat d'Andorra. El projecte del cribratge plantejava una sèrie de qüestions que calia analitzar des del punt de vista de la seva cobertura jurídica, motiu pel qual el 15 d'abril de 2020 el secretari d'Estat de Justícia i Interior del Govern va demanar un informe jurídic sobre aquesta qüestió. Es van analitzar els elements següents: a) la pràctica, eventualment obligatòria, de tests a la població andorrana i, si calia, als turistes i visitants; b) la creació i la gestió d'una base de dades amb informació de caràcter personal sobre la salut de les persones; c) la posada en marxa de procediments de control de la mobilitat i de la interacció de la població, i d) indicacions a les persones sobre la base dels resultats dels tests.

El Govern, mitjançant el Decret del 29 d'abril de 2020 (BOPA, núm. 56, 29-4-2020), va decidir fer l'estudi serològic a tota la població andorrana a partir de dos anys d'edat, mesura que afectava els nacionals i residents al Principat, els treballadors fronterers i temporers, així com qualsevol persona desplaçada a Andorra que hagués hagut de romandre en territori andorrà per causa del confinament. La realització de l'estudi serològic, amb dos tests ràpids separats per un interval de catorze dies, tenia caràcter voluntari i gratuït. Per això es va regular el procediment d'obtenció del consentiment de les persones que se sotmetessin a l'estudi serològic, i també es va vetllar per la intimitat de les persones, d'acord amb la Llei 20/2017, del 27 d'octubre, de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica (BOPA, núm. 75, 22-11-2017 [les infraccions i les sancions estan regulades pels art. 54-61]).

Les mesures extraordinàries i urgents adoptades per la situació d'emergència sanitària s'anaven modificant o es deixaven sense efecte, totalment o parcialment, en funció de l'evolució de les circumstàncies. Així es va fer amb les restriccions sobre la venda de begudes alcohòliques, tabac i derivats (Decret del 19 de març de 2020); la tornada al Principat de les persones residents o nacionals després d'una estada a l'estranger (Decret del 27 de març de 2020); l'obertura d'activitats comercials (Decret del 13 d'abril de 2020 i Decret del 27 de maig de 2020); la reobertura de centres educatius (Decret del 13 de maig de 2020 i Decret del 27 de maig de 2020); la declaració parcial de la fi de la situació d'emergència sanitària (Decret del 9 de juny de 2020); l'obligatorietat de l'ús de mascareta a la via pública, amb independència de la distància mínima d'1,5 metres entre persones (Decret del 12 d'agost de 2020), i la capacitat del 50 per cent en les activitats termals i els balnearis (Decret del 12 d'agost de 2020).

El Ministeri de Funció Pública i Simplificació de l'Administració, seguint els criteris de prevenció sanitària, va avisar, per mitjà del Recordatori de les mesures preventives per als treballadors del Govern, de data 15 de juliol de 2020, que, des de la represa de l'activitat generalitzada al país, a partir de l'1 de juny, i de la relaxació de les mesures de confinament, a partir del 29 de maig, aquestes mesures s'havien implantat i informat oportunament. Les mesures es referien a: desplaçaments des de les zones de risc; treballadors especialment vulnerables; estat de salut dels treballadors i entrada als edificis i atenció al públic; recomanacions sobre higiene personal, i mesures de seguretat i higiene en utilitzar vehicles oficials.

## 2 Base jurídica de les decisions adoptades

Des de la data de les primeres mesures excepcionals adoptades per la situació d'emergència sanitària — Decret de l'11 de març de 2020— fins a les disposicions més recents sobre aquesta qüestió, les autoritats competents andorranes han actuat amb total respecte de l'ordenament jurídic del Principat i del sistema de fonts del dret, ponderant en cada cas la proporcionalitat de les mesures adoptades i adequant la resposta a la necessitat social que imperava en cada moment en pro de la defensa al dret a la vida i a la salut de totes les persones.

Els decrets de l'11 de març, el 13 de març, el 14 de març, el 15 de març, el 19 de març i el 21 de març de 2020, dels quals és responsable el Ministeri de Salut, estaven basats en els articles 47, 58 i 59 de la Llei general de sanitat, que establia que, en cas d'emergència o de risc per a la salut pública, o de catàstrofe o qualsevol altra amenaça per a la salut pública, el Govern podia adoptar mesures preventives adequades, sempre proporcionades als objectius perseguits, així com mesures restrictives de la lliure circulació de persones i mercaderies i de la llibertat d'empresa.

El Consell General, sobre la base de l'article 60 de la CPA, i pel procediment especial regulat per l'article 113 del Reglament del Consell General, va aprovar la Llei 3/2020, del 23 de març, de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària, que va ratificar les mesures adoptades pel Govern amb anterioritat, i va disposar que el Govern podria acordar, per decret, la modificació de les mesures excepcionals adoptades fins llavors en funció de l'evolució de l'epidemiologia i acordar-ne l'aixecament quan les circumstàncies ho permetessin. Les mesures que conté la Llei 3/2020, del 23 de març, abraçaven un període que anava des de l'inici de la situació de la pandèmia fins al final del mes d'abril de 2020.

En la mateixa sessió del dia 23 de març, el Consell General, sobre la base de l'article 42 de la CPA, que estableix la possibilitat de limitar o suspendre temporalment l'exercici de determinats drets fonamentals, va aprovar la Llei 4/2020, del 23 de març, qualificada dels estats d'alarma i d'emergència. La declaració de l'estat d'alarma o d'emergència, i la seva pròrroga, per part del Govern, requeria l'autorització prèvia del Consell General. Durant la vigència de l'estat d'alarma o d'emergència, l'autoritat competent podria imposar multes coercitives, d'acord amb l'article 24 d'aquesta llei.

Atès que la situació d'emergència sanitària s'anava prolongant, el Consell General, sobre la base de l'article 60 de la CPA, va promoure i aprovar la Llei 5/2020, del 18 d'abril, que no sols reprenia les mesures anteriors, sinó que establia noves mesures en els àmbits laboral, social, econòmic i sanitari.

La Llei 3/2020 i la Llei 5/2020 preveien la suspensió, amb excepcions determinades, dels terminis processals i per tramitar tota mena de procediments i expedients en l'àmbit de les administracions públiques. Sobre la base de l'article 60 de la CPA, el Consell General va aprovar la Llei 7/2020, del 25 de maig, de mesures excepcionals i urgents, en matèria processal i administrativa, per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.

Els decrets posteriors que han modificat o adoptat noves mesures excepcionals s'han basat en la Llei 5/2020 i en la Llei 7/2020. El Decret del 9 de juny de 2020, de declaració parcial de la fi de la situació d'emergència sanitària (BOPA, núm. 79, 9-6-2020), que comportava la fi de les mesures que ja no eren necessàries, va concretar les mesures que conservaven la vigència.

### 3 Qui adopta i gestiona les decisions?

Les disposicions que contenen les quatre lleis que, de manera directa, tracten sobre la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS CoV-2 han estat adoptades pel Consell General sobre la base dels preceptes constitucionals, que han modificat, si ha calgut, disposicions legislatives anteriors —com la Llei 2/2020, del 27 de febrer, del pressupost per a l'exercici de 2020—, han ratificat mesures adoptades pel Govern i han acordat que, per decret, el Govern pugui modificar mesures excepcionals adoptades amb anterioritat o acordar-ne el cessament.

El Govern —que d'acord amb l'autoritat del seu cap dirigeix la política nacional i internacional d'Andorra, dirigeix l'Administració general de l'Estat i exerceix la potestat reglamentària— ha adoptat mesures excepcionals mitjançant decrets i ha gestionat, a proposta dels ministres responsables en les diverses matèries, mesures excepcionals. En els cent quatre decrets aprovats fins al final del mes d'agost de 2020, hi apareix el ministre de Salut com el més citat, seguit dels d'Afers Socials, Presidència, Economia i Empresa, Ordenament Territorial, Medi Ambient, Justícia i Interior, Finances, Educació i Ensenyament Superior.

L'Ordre ministerial del 29 d'abril de 2020, del ministre de Salut, té per objecte aprovar el Protocol d'estudi del cribratge de la COVID-19 i establir-ne el canal de difusió per a la població. Les tres ordres ministerials de la ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat —del 21 de març, l'11 de maig i el 26 de maig de 2020— es refereixen a la suspensió temporal de la temporada de pesca i caça.

Per mitjà de sis edictes del ministre de Salut, es fa pública l'adjudicació definitiva de les despeses d'un hotel destinat a residents i personal sanitari de centres sociosanitaris i l'adjudicació definitiva del servei addicional de transport intercontinental urgent de material mèdic, de protecció i de detecció ràpida contra la COVID-19.

Per mitjà d'avisos, el ministre responsable dona instruccions i fa recomanacions —per exemple, als centres sanitaris, les oficines de farmàcia, els establiments del sector alimentari o els serveis de taxi—, sempre sobre la base dels decrets del Govern.

### 4 Debat general sobre l'afectació de drets per part de les mesures adoptades

Les mesures adoptades per les autoritats sanitàries andorranes són extraordinàries i urgents, atès que tenen en compte la gravetat de la situació de la pandèmia, i en alguns casos condicionen o matisen els drets i les llibertats individuals. Hi ha hagut debats o opinions sobre el dret a la informació epidemiològica, dret que conté l'article 5 de la Llei 20/2017, del 27 d'octubre, de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica, que està formulat tal com segueix: “La ciutadania té dret a conèixer els problemes de la col·lectivitat quan impliquin un risc per a la salut pública o per a la salut individual, i té dret que aquesta informació es difongui des del ministeri encarregat de la salut amb veracitat i transparència, així com en termes comprensibles i adequats que li permetin prendre les mesures adequades per protegir la seva salut.” Així mateix, com és natural, l'usuari del sistema sanitari té dret a conèixer tota la informació sobre la seva salut (art. 6.1).

En l'àmbit de la protecció de dades personals de salut, hi ha excepcions sobre aquesta qüestió. L'article 20 de la Llei 15/2003, del 18 de desembre, qualificada de protecció de dades personals, estableix excepcions al consentiment exprés per a dades sensibles relatives a la salut quan el tractament o la comunicació siguin fets per professionals mèdics, sanitaris o de treball social, i siguin necessaris per al diagnòstic i el tractament mèdic o l'assistència sanitària o social. I, també, quan el tractament o la comunicació siguin necessaris per a la realització d'estudis epidemiològics o per a la prevenció i el tractament d'epidèmies. Aquest tema ha preocupat, de manera especial, les autoritats sanitàries andorranes, que han regulat el procediment per obtenir el consentiment de les persones que s'han sotmès a un estudi serològic i per establir els mecanismes necessaris per vetllar pel dret a la intimitat respectant el tractament confidencial de les dades personals. Això està previst pel Decret del 29 d'abril de 2020, ja esmentat.

El Ministeri de Salut ha posat a disposició de tota la població de manera regular informació actualitzada amb les directrius i les recomanacions per reduir el risc de contagi. Les dades facilitades el 31 d'agost de 2020 són:

nombre de positius: 1.176; nombre de persones difuntes: 53; nombre de convalescents: actius: 215; nombre de persones curades: 908; nombre de proves efectuades: PCR: 15.232; nombre de proves efectuades: TMA: 31.314; nombre de proves efectuades: tests serològics (anticossos): 137.457.

## **5 Relació de referències bibliogràfiques, legislatives i jurisprudencials més significatives generades a Andorra vinculades amb la COVID-19**

En el cas del Principat d'Andorra, cal esmentar, en primer lloc, les quatre lleis que, de manera directa, tracten sobre la COVID-19, i quatre que estan vinculades amb la pandèmia i amb la protecció de les dades sensibles relatives a la salut.

- Llei 3/2020, del 23 de març, de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 (BOPA, núm. 42, 1-4-2020).
- Llei 4/2020, del 23 de març, qualificada dels estats d'alarma i d'emergència (BOPA, núm. 42, 1-4-2020).
- Llei 5/2020, del 18 d'abril, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 (BOPA, núm. 57, 30-4-2020).
- Llei 7/2020, del 25 de maig, de mesures excepcionals i urgents, en matèria processal i administrativa, per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 (BOPA, núm. 78, 5-6-2020).
- Llei general de sanitat, del 20 de març de 1989 (modificada per la Llei 1/2009, del 23 de gener) (BOPA, núm. 11, 2-9-2009).
- Llei 15/2003, del 18 de desembre, qualificada de protecció de dades personals (BOPA, núm. 3, 21-1-2004).
- Llei 20/2017, del 27 d'octubre, de drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica (BOPA, núm. 75, 22-11-2017).

En segon lloc, hi ha més de cent decrets, ordres ministerials, edictes i avisos. L'enllaç a la font original comença amb el Decret de l'11 de març de 2020 ([BOPA, núm. 21, 12-3-2020](#)) i els següents també estan disponibles al mateix lloc web.

En tercer i últim lloc, la informació actualitzada sobre la COVID-19 es troba en les fonts oficials següents:

[www.govern.ad/coronavirus](http://www.govern.ad/coronavirus).

[www.govern.ad/recomanacions](http://www.govern.ad/recomanacions).

[www.salut.ad](http://www.salut.ad).